

KMETSKI LIST

Številka 1

Ljubljana dne 4. januarja 1939

Leto XXI

Veliko je poklicanih...

Čas, ki v njem živimo, je izredno pomemben in važen, v političnem smislu bi skoraj opravičeno rekli usoden. Sestavi se lomijo in Evropa se pripravlja, da bo dobila nov obraz.

Ideje, ki gibljejo svet že izza dobe francoske revolucije, še niso umrle, pa lahko rečemo, da se jim je vsebina poglobila in izpopolnila.

Svoboda

Je še vedno najvišji cilj vsakega resničnega človeka. Ta svoboda, ako je pojmovana človečansko, družbe v njenem razvoju in napredku ne ovira, ampak jo še izpopolnjuje. Samo svobodni človek lahko ustvarja vrednote in dobrine v duhovnem in gmotnem področju. Človek, pa bodi to kmet, ročni ali duševni delavec, ki dela zaradi dela samega, torej zaradi uspeha dela, bo dosegel zase in za družbo neprimerno več kakor tisti, ki dela samo zato, ker mora delati na neizbežen ukaz. S silo namreč nikoli ni mogoče doseči trajno koristnih uspehov. Sila, ki utesnjuje človekovo osebnost in ponižuje njegovega duha, je zabloda, ki v svojih končnih posledicah mora nujno roditi neuspeh, razsulo — torej silo v negativnem (zanikajočem) smislu besede. Ne ena volja, ki se ji morajo vse druge suženjsko pokoravati, ampak milijoni složnih volj, ki ustvarjajo vsaka iz lastnega nagiba za blagor in napredek skupnosti, ti milijoni ohranjajo svet in ti milijoni so nam ustvarili vse, kar danes človeštvo premore dobrega in trajno vrednega. Kajti med tem ko ob prvem pojmovanju in ureditvi družbe osebnost propada in je ponižana na stopnjo brezpomembne in brezoblične mase, je ob drugem pojmovanju vsaki, tudi neznamni in šibkejši osebnosti dana možnost, da do najvišje mere razvije svoje sposobnosti in da duška vsem svojim tvornim življenjskim silam. Ker to vemo, smo zlasti kmetje načelni pristaši in goreči zagovorniki demokracije, ki izmed vseh družabnih pojmovanj edina pomeni resnično svobodo ter priznanje in spoštovanje človečanstva v človeku.

Enakost

Je drugi klic, ki še izza dobe francoske revolucije do danes ni utihnil.

Ljudje, ki v besedi iščejo črk, a so slepi za njeno resnično vsebino, skušajo to besedo osmešiti; češ da je enakost nedosegljiva, ker imamo ljudje pač različne lastnosti in sposobnosti. V resnici pa klic po enakosti noče nič drugega kakor to, da se vsakemu človeku z ozirom in v okviru njegovih sposobnosti priznajo iste človečanske pravice. Enakost, po kateri kličemo tudi mi, zahteva priznanje kmetkega dela in vsega, kar sledi iz tega: soudeležbo pri upravljanju občine, banovine, države; soudeležbo pri reševanju gospodarskih, socialnih in kulturnih vprašanj. Enakost, po kateri kliče kmet

in z njim vred ves delovni svet, ne dovoljuje, da bi bilo obravnavanje in reševanje teh vprašanj posebna pravica »višjih« krogov. Enakost namreč ne priznava višjega in ne nižjega, ampak ceni in vrednoti človeka samo po tem, v kakšni meri vrši svojo dolžnost. Kdor jo izpolnjuje v najvišji meri, ta je — najvišji, pa naj bo po stanu magari samo neznamen pastir v najbolj skriti vasi. Kdor svoje dolžnosti ne vrši ali svojo moč zlorablja, ta je nizek in malovreden, pa naj bo na zunaj še tako visok in blesteč.

Bratstvo

Je bil tretji klic, ki je pred dobrim stoletjem odmeval iz Pariza. Takrat je pomenil za fevdalno in gnilo družbo grozoten evangelij, ki je poganjal propadajoči gospodi smrtno grozo v mozeg. Danes pa vemo, da smo vsi pošteni ljudje tovariši, ki si moramo prizadevati, da drug drugega razumemo in svoje medsebojne odnose uredimo tako, da bo življenje za vse kolikor mogoče znosno.

Ko smo tako bežno pregledali tri načela, o katerih smo rekli, da še niso izumrle, se oziramo po svetu. Kako je danes?

Danes si nekatere sile prizadevajo, da

bi ta tri načela poteptala in jih zatrla, druge jih hočejo prikrojiti po svoje, tretje jih zopet zlorablajo — skratka, svet se nahaja v zmedu in trenju, iz katerega skoraj ne ve izhoda.

Kaj utegne nastati iz tega, na to vprašanje si lahko odgovori vsakdo sam.

Naša pot

Kam naj se obrne v tem strašnem položaju naš kmet? Ravna pot, pot, ki ne pozna ovinkov in spolzkih stezic, je bila vedno in je še danes edina rešitev. Imamo svoje vodnike, imamo svojo zgodovino, ki smo jo pisali s krvjo in žulji ter jo pišemo še danes. Vsa ta naša zgodovina, kakor je polna muk in trpljenja, nam priča, da je bil slovenski kmet vedno človečanski. Njegova gostoljubnost, njegova brezprimerna požrtvovalnost, zvestoba do rodu, vse to nam priča o resnični demokraciji našega kmeta, ki je bila zapisana globoko v srcih zdavnaj prej, preden jo je mogel in znal kdo napisati kot program.

Tej demokraciji bomo slovenski kmetje ostali zvesti, pa naj pride karkoli. Vemo namreč, da je veliko poklicanih, a malo izvoljenih. Med slednjimi pa bodo trajno ostali samo tisti, ki so vedno sami sebi zvesti. Naše mesto je in bo med njimi.

Tako?

Pred dnevi sem srečal moža, kakor jih še malo vidimo v teh časih. Dober gospodar je doma; družina mu je skromno a čedno oblečena, polja skrbno negovana in hlev kaže, da niti živini ne manjka ljubeznive roke. Ta mož je preživel že mnogo gorja, skoraj dosti za človeka, ki je vedno pošteno delal in v potu svojega obraza trpel za skorjo kruha. Ta mož pa je kljub vsemu ostal mož. Tudi v politiki ni iz dneva v noč in iz noči v dan menjaval prepričanje ali imena tega prepričanja. Take mene so okužile deželo in bi skoraj bil preverjen, da ji ni rešitve, če ne bi vedel za še hujše reči.

Skriven zločin je do dna duše pretresel moža. Lepega dne je bil hlev prečudno tih, kakor bi bil izumrl. Gospodar je bil po opravkih, važnih in resnih. Pa tudi drugi so imeli opravke, prav tako važne in resne. Gospodar je šel od doma, da bi se pred očmi ljudstva pokazal kot borec za resnico in pravico. V tej uri pa je hudoben sejalec prišel v njegovo hišo in je položil roko na dobršen kos blaga. Ko je prišel domov, je iz nemih odgovorov mož spoznal, da je zloba segla po njegovih žuljih.

Ne vem, kako bi naj natančno popisal svoje občutke in kako bi jim sploh rekel. Povedal mi je namreč gospodar, da mu je hlev izpraznilo najblaznejše od človeških čustev, sovraštvo. Bral sem že, kako so bili uničeni bogati nasadi, kako pokošeni vinogradi, kako požgani domovi in kako končno ubijani ljudje.

In zakaj pa čemu vse to? Pri enih gotovo iz pomanjkanja spoznanja, pri drugih gotovo iz pomanjkanja vesti.

Koliko smo že svarili pred čutom, ki najbolj ponižuje človeka, ki pa se vendar končno izkazuje kot opravičilo za še tako grda dejanja! Kajni je iz sovraštva ubil Abela in tako priklical prekletstvo na ves svoj rod. Kaj je treba nam, da v eni ali drugi obliki ponavljamo isto, da nič ne pomišljamo na porazne posledice takega početja?

Med narodi, ki so iz svetovne vojne izšli najbolj poraženi, smo vendar Slovenci. In čeprav smo največ žrtvovali. Najvažnejši kosi naše zemlje so izven meja naše države; najvažnejše, kar smo mogli in morali ohraniti: to je medsebojna znosljivost, spoštovanje, sodelovanje pa tudi ni doma. Pri vsakem zdravem narodu obstoji nagon za samoohranitev, kakor pri vsakem zdravem bitju vobče. Mi pa kažemo čisto nasproten pojav. Malenkostna prepirljivost je jačja od potrebne sloge; ko se borimo za načela, počenjamo stvari, ki teh načel ne podpirajo ampak podirajo; ko se cel svet pripravlja na odločilne boje, si mi ne moremo postaviti niti enega cilja, ki bi bili zanj vsi enako vneti. Res smo podobni človeku s porazanimi udi. Tak človek glede na marsikatero stvar z vero in nezaupanjem; toda, ko se bori za zadnjo trohico svojega obstoja, zbere vse sile, da zmaga. Nam pa je daleč misel, da je sile treba zbirati, daleč misel, da brez skupnih naporov ni ničesar, še dalj misel, da škodoželjnost, spodnašanje uspehov in uničevanje dobrin ne koristi nikomur. Tudi tistemu ne, ki je v zmotnem navdušenju segel po sredstvih, katere misleč človek osorno zavrača!

Svočas sem bral neko knjigo z naslovom »Strup iz Makabejev. Če se prav spomnim, je tamkaj popisano marsikaj, kar jemlje narodom življenjsko silo. In če se ne motim, pisec prav posebno poudarja, da je sovraštvo tisti meč, ki neusmiljeno pokončava tudi najmočnejše.

Mislite si oblastnega človeka, kako brez usmiljenja sega po miru v družinah; kako šepeta ženi na uho skrivnosti, s katerimi jo loči od moža in kako biča moža, da so preplašene njegove ovce. Mislite si takega človeka, kako vse stori, da seje razdor, kjer ne doseže pokornosti. In mislite si preprostega človeka, čigar oko vidi tak vzgled, čigar uho sliši tak nauk — ali naj bo ta modrejši od učitelja? Ali boste temu udarili pečat sramote na čelo?

Narod sestoji iz družin; družine sestavljajo

občine in države in so po vesoljnem svetu jedro človeške družbe. Kadar se po družinah plazijo tak strup, kakor se je splazil v hlev dobrega gospodarja, ali ni čudno, če med njimi ni povezanosti, ne čuta skupnosti, ne čuta odgovornosti enega za vse in vseh za enega?

Čas je, da pričnemo iskati zgodovinsko odgovornost za tako stanje svojega naroda. Čas je, da očitno pokažemo na sejalce tega strupa in čas je, da končamo z njimi.

Narod želi tvornega dela, sovraštvo pa razjeda vsako delavnost, je smrt vsakemu poletu in dosleden uničevalec vsega dobrega. Zato naj vsi, ki zidajo na sovraštvu, pobere svoje sejalnice, da ne bo zadnji kos slovenske zemlje žrtvovan njih pogubljenemu življenju.

Samo tako bo najdena rešitev za jezik, pesem in delo naših rok.

Pravica do ponosa

Med najsvobodnejše stanovce je do nedavna spadal kmet. Bil je odgovoren samo zakonu in nujnosti svojega dela, sicer pa: na svoji zemlji svoj gospod.

To idealno stanje je trajalo komaj toliko časa kakor prijetne sanje. Preden se je kmet dobro zavedel svoje svobode, je nastala gospodarska kriza, ki je bila hujša mimo vse fevdalne odvisnosti. Gospodar, ki je v letih konjunkturstve skušal zaceliti rane, izvirajoče v gospodarstvu iz let svetovnega razsula, se je nenadoma znašel pred nepremagljivo oviro: njegovi pridelki niso imeli sorazmerno nobene cene več, industrijski izdelki so v ceni poskočili, kmet pa ni mogel niti do bodočih sadov svojega dela — kredita, niti do sadov opravljenega dela — zamrznjenih vlog.

Oboje je prineslo v gospodarstvo silno zmedo. Nočemo trditi, da je bil to edini vzrok gospodarske zmede, bil pa je vsekakor med važnimi, med poglavitnimi.

Kako je to javnost priznala in kako se je tega zavedala, je dokaz že v tem, da je čutila potrebo in nujnost izdati zakon o kmetjski zaščiti. Ta zakon oziroma uredba, kakor je v vseh svojih fazah (razvojnih dobah) pomanjkljiv in nezadosten, nam vendar izpričuje, kako se vsa odgovorna javnost zaveda življenjske važnosti kmetjskega stanu in kmetjskega dela. Hkratu pa nam dokazuje, kako se vsa javnost zaveda kri-

vic, ki se gode temu družabnemu sloju, krivic, ki gredo na račun njegovega dela.

Kakor hitro pa vemo, da je družba pod silo razmer moralna priznati pomembnost našega kmetjskega stanu, kakor hitro vemo, da je morala najvišja gospoda priznati tudi najnižjega kmeta, tedaj smo upravičeni do kmetjskega ponosa. Ta ponos ni nobena baharija, ampak krvavo potrebna samozavest. In če smo se kmetje do te samozavesti povzpeli, smo je lahko veseli. Kjer je še nismo dosegli, se pa trudimo in potrudimo, da jo bomo dosegli.

Po vsem, kar naše delo pomeni, imamo kmetje — pravico do kmetjskega ponosa, po vsem pa, kar naš stan pomeni, imamo celo — dolžnost do kmetjskega ponosa.

Dali smo narodu življenje, ohranili smo mu zemljo in imetje, dali smo mu kulturo in ustvarili možnost zanjo. Dali smo mu kulturne delavce, dali smo mu vse, kar narod ima in premore.

Kmetje, vprašajmo se danes: Kdo ima pravico do ponosa: Tisti, ki za nami paberkujejo in se z našim delom in žrtvami okoriščajo, ali pa mi, ki smo to delo ustvarjali in doprinašali žrtve?

Odgovor bo dala bodočnost. Odgovorila bo slovenska mladina naših vasi. Ta ve, odkod izvira in kam gre: Iz ponosnega trpljenja v še ponosnejšo svobodo!

Žalostna bilanca

Leto za letom se ponavljajo pri nas ob vseh slovesnejših prilikah isti žalostni dogodki. Ljudje, do grla siti vseh tegob in bridkosti vsakdanjosti, se napijejo, ponore, pobešne in se koljejo.

Kakor tudi skušamo ta žalostni pojav do neke mere razumeti, ga moramo vendar brez izjeme obsojati in obsojati. V ničemer namreč ni opravičila za to, da bi kdo smel ogroziti življenje svojega bližnjega.

Verjamemo, da je marsikom hudo, ko se dan za dnem peha in ubija, pa kljub temu ne najde nikjer trdne opore. V tej borbi mu pač vzroji stotero črnih misli po glavi. Nikakor in nihče pa ne sme zato, ker se mu morda slabo godi, delati za to odgovornega znanca ali soseda, ki ni ničesar zakrivil. To je norost, ki samo priča

o veliki nerazsodnosti in podivjanosti.

Poglavje zase so fantovski pretepi in poboji. Fant, ki misli, da se bo s tem pokazal junaka, če se bo nalokal in se potem pretopal, ni pravi kmetjski fant in ne spada v poštene kmetjske vrste. Ljudem je dan dar govora zato, da se pomenijo, porazgovore in sporazumejo med seboj, koljro in mesarijo pa se zveri.

To naj si zapomnijo vsi, ki vzdržujejo po naših vaseh staro razvado pretapaštva. Kdor ne zna biti vesel brez udrihanja s koli, brez nožev in prelivanja krvi, ta pač ne spada med ljudi.

Veseli bi bili — in slovenska vas bi bila ponosna, ko bi nam ne bilo treba nikoli več pisati o tem žalostnem poglavju, ki nas doma in drugod samo sramoti.

Poučen primer

Pri volitvah v Klajpedi so Nemci dosegli popoln uspeh, ker so nastopili strnjeno in poskrbeli za tako učinkovito agitacijo, da so se udeležili volitev prav vsi nemški volilni upravičenci, tudi oni, ki več ne bivajo stalno v Klajpedi. Uspeh tega enotnega in dobro organiziranega volivnega nastopa je bil, da so Nemci osvojili od 29 mandatov za pokrajinski deželni zbor celih 27. Litovci so bili nasprotno razcepjeni ter so postavili štiri liste, ki so zato tudi doživele popoln neuspeh.

Več ko verjetno je, da bo eden prvih sklepov novega pokrajinskega zbora priključitev Klajpede k Nemčiji. Že sedaj namreč nima litovska državna policija nobene moči več in vzdržuje mir le klajpedska pokrajinska policija.

V Kovnu so bile zaradi litovskega poraza pri volitvah velike demonstracije proti vladi. Zahtevali so odstop vlade in vrnitev bivšega ministrskega predsednika Woldemarasa, ki živi sedaj v Parizu. Vlada je pod vtisom dogodkov izdala poseben zakon o zaščiti države, vendar že — prepozno.

Kolonije

bo po poročilih nekaterih angleških listov prihodnji mesec zahteval Hitler. Tedaj namreč pride v London njegov zaupnik kapetan Wiedemann in bo v imenu kancelarja zahteval kolonije. To bo prva direktna zahteva Nemčije. Čeprav so vse kolonialne države, tako Anglija, Francija, Belgija in Portugalska odklonile zahteve Nemčije, da odstopijo tudi le najmanjši del svojih kolonij ali onih, ki jih upravljajo po mandatu Društva narodov, je Hitler trdno odločen, da to zadevo razčisti: v Berlinu naglašajo, da so dovolj dolgo čakali. Hitler sedaj ne bo več prosil in moledeval in tudi ne več čakal. Wiedemanna je poslal v London, da bo tam skušal prepričati angleško vlado, da Nemčija ne more živeti brez kolonij, zlasti ker potrebuje surovine. Dejstvo, da je bil kapetan Wiedemann izbran za to misijo, je dokaz, da nemška vlada postopa precej obzirno, ker ne želi izzvati odkritega konflikta z Anglijo, ki jo bo skušala pridobiti z raznimi drugimi koncesijami.

Vsekakor pa bodo ta pogajanja za angleško diplomacijo morda najtrši oreh zadnjih let.

Obmejni promet z Nemčijo

V Mariboru se je vršila pred kratkim konferenca o obmejnem prometu z Nemčijo. Te sta se udeležili jugoslovanska in nemška delegacija, ki so ju sestavljali potrebni strokovnjaki. Na čelu jugoslovanske delegacije je bil pomočnik železniške direkcije iz Ljubljane g. Hojs, dvorni svetnik g. dr. Scheibel. Navzočnih je bilo tudi več zastopnikov beograjske železniške direkcije.

Ker je Nemčija prestavila svojo carinsko mejo na bivšo avstrijsko mejo, je postalo pereče vprašanje ureditve obmejnih formalnosti ob jugoslovansko-nemški meji, zlasti na mariborski obmejni postaji. Obe delegaciji sta obravnavali problem izboljšanja raznih carinskih in železniških manipulacij in sta se čisto sporazumeli v sklepih, ki naj povečajo ekspeditivnost na obmejni postaji v Mariboru.

Razpravljali so tudi o novem nemškem carinskem poslovniku pri priključitvi Avstrije k Nemčiji, ker so bili poprej v veljavi avstrijski predpisi, zdaj pa so nemški. Odstranjena so bila razna nesoglasja glede medsebojnega potniškega in blagovnega prometa in je bila konferenca zaključena s popolnim uspehom.

Zavarovanje setve

Na zasedanju Kmetijske zbornice v Nišu so člani zbornice razpravljali tudi o vprašanju zavarovanja setve in živine. To vprašanje bo v moravski banovini rešeno na ta način, da bo banovina izdala posebno uredbu, s katero se bo uvedlo obvezno zavarovanje celokupne setve oz. zavarovanje proti toči in zavarovanje živine.

Kontingenti za izvoz v Italijo

Italijanske oblasti so te dni sporočile našim, da je izvršena razpodelitev kontingentov za izvoz našega blaga v Italijo, veljavnih za prvih šest mesecev prihodnjega leta. Razpodelitev je nastopna (v milijonih lir): konji 1'5, goveda 15'0, svinje 1'0, živa perutnina 7'5, živa divjačina 0'1, zaklana perutnina 1'5, zaklana divjačina in druge specialitete 0'033, nepreparirano goveje meso 1'0, preparirano meso 0'2, jajca 3'0, sveže ribe (tunji, sardine in druge 1'0, slane ribe (sardine in druge) 0'5, pšenica 12'5, turščica 7'5, suhe češplje 0'3, suhe gobe 0'375, slanina in salo 0'5, tkanine iz konjske dlake za izdelavo vreč 0'0125, kovine in rude, ki vsebujejo krovino (razen železne rude) 7'5, kamenje za apno in cement 2'5, premog 1'5, igličasti les v tramih 2'0, tesan igličasti les 6'0, strugan igličasti les 18'0, bukov les (razen železniških pragov) 9'0.

Doma in drugod

Po sestavi nove vlade je odpotoval predsednik g. dr. Milan Stojadinović v Svico, kjer bo ostal čez božične praznike na oddihu. Dr. Korošec pa, ki je iz nove vlade izpadel, je odpotoval v Atene na oddih, kakor poročajo časopisi.

Upravni odbor

narodne skupščine se je v soboto sestal na sejo, na kateri je odobril računsko izdatke narodne skupščine v zadnjem tromesečju.

Glavni volilni odbor

še vedno pretresa volilne akte. Posamezni odseki, ki so pregledovali volilne izide po banovinah, so končali svoje delo in predložili plenumu (celoti) glavnega volilnega odbora poročila, o katerih se bo vršila razprava v prihodnjih dneh. To delo bo do 12. januarja končano in nova narodna skupščina se bo sestala k prvi predhodni seji 16. januarja t. l.

Dr. Šulej,

član vodstva HSS, se je mudil pretekli teden nekaj dni v Beogradu, kjer se je razgovarjal s člani združene opozicije in predstavniki JNS. Nato je odpotoval v Zagreb in Kupinec, kjer je posetil dr. Vi. Mačka in mu poročal o svojih razgovorih v Beogradu.

Konferenca med U. C. in JNS

V Beogradu se je vršila pretekli teden konferenca med zastopniki beograjske združene opozicije in JNS.

Po odhodu dr. Korošca je postal naš notranji minister g. Milan Aćimović, poprej upravnik mesta Beograda.

Kam gre naš izvoz?

Kadar govorimo o izvozu, ni važna samo količina izvoženega blaga, temveč zlasti vprašanje, kam in pod kakšnimi pogoji smo to blago izvozili.

Lani smo v mesecu novembru izvozili 323.165 ton blaga v vrednosti 527.93 milijona din. Od tega je šlo po vrednosti (v milijonih din): v Nemčijo za 243.15, v Belgijo za 51.52, v Češkoslovaško za 50.22, v Madžarsko za 33.08, v Italijo za 28.54, v Anglijo za 23.10, v Grčijo za 28.21, v Poljsko za 12.20, v Zedinjene države za 11.25, v Romunijo za 8.74, v Švico za 6.67, v Francijo za 6.16, v Avstrijo za 4.26, v Švedsko za 3.82 in tako naprej. Uvozili pa smo novembra 106.907 ton v vrednosti 375.51 milijona din. Od tega smo dobili (v milijonih din): iz Nemčije za 123.99, iz Italije za

40.48, iz Zedinjenih držav za 32.18, iz Anglije za 27.85, iz Avstrije za 18.47, iz Češkoslovaške za 17.69, iz Romunije za 14.64, iz Francije za 14.16, iz Madžarske za 9.51, iz Grčije za 9.10, iz Urugvaja za 7.41, iz Švice za 6.53, iz Argentine za 6.08, iz Britanske Indije za 6.07, iz Nizozemske za 5.94, iz Belgije za 4.76, iz Poljske za 3.87, iz Brazilije za 3.70, iz Ceylona za 3.33 in tako naprej.

Naš izvoz novembra samo v klirinške države je znašal v vrednosti 399.6 milijona din ali 75.71% vsega novembrskega izvoza. Na prvem mestu med klirinškimi državami je Nemčija s 46.06% izvoza v novembru.

† Dr. B. Marković

V četrtek je umrl v Beogradu bivši minister dr. Bogdan Marković.

Pokojni, ki je zavzemal vidno mesto med našimi gospodarskimi strokovnjaki, se je rodil l. 1880. v Beogradu. Vseučiliške študije je dovršil v Nemčiji, nakar je potem služboval v srbskem finančnem ministrstvu. L. 1918. je postal upravnik Državne hipotekarne banke. Sodeloval je tudi kot delegat na pariški mirovni konferenci in pozneje pri raznih mednarodnih gospodarskih konferencah.

Pokojni je sodeloval pri ustanovitvi PAB in je vodil to važno ustanovo našega gospodarstva do svoje smrti.

Deloval je tudi na publicističnem polju, kjer se odlikujejo njegove razprave o občinskem gospodarstvu Srbije, o kreditih za poljedelce, o ustanavljanju kmetijskih zbornic in podobno. Tako si je pokojnik postavil v narodu spomenik, ki ga telesna smrt ne more porušiti.

Uvozili pa smo v tem času iz klirinških držav za 238.7 milijona din blaga ali za 63.57% vsega novembrskega uvoza in iz neklirinških držav za 136.8 milijona din ali za 36.43%.

Naš trgovinski saldo v novembru s klirinškimi državami je aktiven za 160.9 milijona din, a z državami, ki plačujejo blago s svobodnimi devizami, je pasiven za 8.5 milijona din.

Kmetje, obrtniki in podeželski delavci! Zahtevajte v vsakem gostilniškem lokalu, kamor zahajate in dajete zaslužka, „Kmetjski list“!

Zdravstveno stanje v naši državi

Pred nekaj dnevi je izšla zdravstvena statistika kraljevine Jugoslavije za leto 1937., iz katere je posneto obupno in žalostno dejstvo, da ljudji v naši državi najbolj kosi strašna jetika. V vseh banovinah, predvsem seveda v mestih, stoji med vzroki smrti na prvem mestu jetika. Največje število smrtnih primerov od te bolezni beleži savska banovina, pri čemer je treba upoštevati, da je to največja banovina v državi. Vendar pa se število smrtnih primerov zaradi tuberkuloze od l. 1929. dalje stalno in močno zmanjšuje. L. 1929. je bilo 41.352 primerov jetike, dočim znaša danes to število 29.323, torej za 12.029 manj. Za jetiko pridejo takoj številke, ki kažejo, koliko jih pri nas umre nasilne smrti, kamor so všteti tudi samomorji. Tukaj pa število stalno raste. Leta 1925. je bilo takih smrtnih primerov v vsej državi 4.287, dočim znaša njihovo število l. 1937. 8.306. L. 1925. je sploh bilo število nasilnih smrti in samomorov najnižje, kar obstoja država. Od takrat pa kriminaliteta in manija samomorov v naši zopet stalno raste.

Industrija se seli na jug

Zadnja leta se ne selijo na jug države samo podjetja iz Slovenije, temveč tudi iz savske banovine in celo iz severnih delov dunavske banovine teže k Beogradu. Beograd postaja tudi industrijsko središče države in na področju Beograd-Zemuna-Pančeva je zaposlenih v industriji že okrog 80.000 ljudi. V vsej državi je zaposlenih v industriji 1.6% prebivalstva. V Sloveniji je 50 ljudi od 1000 prebivalcev zaposlenih v industriji, v savski banovini 30, v dunavski pa 23. Toda v Beogradu in njegovi okolici je zdaj zaposlenih v industriji že mnogo več kakor v Sloveniji.

Da se industrija seli čedalje bolj na jug, si razlagajo predvsem s tem, da si podjetja v središču države najlažje zagotove prodajo svojih izdelkov po vsej državi ter zmanjšajo režijo, saj mnogo prihranijo že na prevoznini. Upoštevati je pa treba tudi, da znaša dovoz surovin v tovarne, ki obratujejo na periferiji države, zelo mnogo. Za slovenska industrijska podjetja je posebno pomembno, da prodajo v naši banovini samo 5 do 12% svojih izdelkov, ostanek pa plasirajo v južnih pokrajinah. Ne smemo pa tudi pozabiti, da so davščine v okolici Beograda nižje kakor pri nas. Slovenija prejme na leto iz južnih pokrajin okrog 2 milijardi din za svoje industrijske izdelke. To nam pove že dovolj, kako tesno smo navezani na industrijo ter da bi morali z vsemi silami skrbeti, da bi se naša industrijska podjetja čim bolj razvila in skušati odstaniti nekatere vzroke, ki silijo industrijo, da je izseljuje na jug.

Izvozniške devize

Finančno ministrstvo sporoča:

»Vsi izvozniki iz kraljevine Jugoslavije morajo nuditi Narodni banki na odkup poleg 25% svojih prostih deviz po uradnem tečaju in premiji še 25% svojih izvoznških deviz po tečaju na prostem trgu, določenem od Narodne banke za nabavo sirovin. Ostanek 50% morajo izvozniki kakor doslej prodati takoj preko pooblaščenih bank na domačih borzah.

Od vseh ostalih deviz (razen izvoznških), ki se dobe na kakršnikoli podlagi v kraljevino Jugoslavijo, morajo njih lastniki, odnosno pooblaščen denarni zavodi, preko katerih se transakcija vrši, ponuditi Narodni banki na odkup eno tretjino po tečaju na prostem trgu, določenem od Narodne banke za nabavo sirovin. Ostanek morajo lastniki teh deviz prodati takoj preko pooblaščenih bank na domačih borzah. Pooblašča se Narodna banka, da za ta odlok poda potrebna pojasnila. Ta odlok se ne nanaša na vnos deviz za ustvarjanje prostih dinarskih terjatev, ki se morajo tudi nadalje v celoti odstopiti Narodni banki po uradnem tečaju in premiji.«

Narodna banka je takoj izdala tale obvezna navodila:

1. Poleg 25% izvoznih deviz, ki se morajo odstopiti Narodni banki po uradnem tečaju in premiji, morajo pooblaščen zavodi istočasno nuditi še 25% od istih deviz po posebno določenem tečaju, ki za enkrat znaša 238 din za angleški funt. 2. Od vseh šalterskih deviz morajo pooblaščen zavodi nuditi Narodni banki eno tretjino na odkup po posebnem tečaju, za enkrat 238 din za en angleški funt, dve tretjini pa morejo prodati prosto na domačih borzah. 3. Okrožnica Narodne banke z dne 9. t. m. se s tem razveljavlja.

Kontrola nad uvozom

Casopisi poročajo s zanesljive strani, da se bodo zgodile v naši trgovinski politiki z neklirinškimi državami nekatere radikalne spremembe. Predvsem se bo razširila kontrola uvoza iz neklirinških držav. To razširjenje pa baje ne bo pomenilo neke nove omejitve uvoza. Gre za to, da se olajša procedura za dobivanje plačilnih dovoljenj. Kakor znano se more sedaj uvoziti iz neklirinških držav mnogo predmetov brez predhodnega dovoljenja odbora za uvoz blaga. Uvozniki so mogli to blago uvoziti z obveznostjo, da ga plačajo kasneje. Ko so prosili za dovoljenje za nakup deviz, pa so naleteli na težave. Nova kontrola naj to prepreči in bo ta kontrola urejala način plačevanja tega blaga, a tudi odpravila težkoče pri nabavi dovoljenj pri Narodni banki. Doslej je bila naša država glede uvozne kontrole na enem zadnjih mest, saj je bilo samo okoli 10 važnejših predmetov podvrženih tej kontroli.

Verjetno je, da bo nova uvozna kontrola stopila v veljavo že 1. januarja.

Zavarovanje živine

Zavarovanje živine je na Bolgarskem že zelo lepo izvedeno in pomeni veliko vlogo v bolgarskem kmetijstvu. Prvi zakon o zavarovanju živine je bil uveljavljen že leta 1911., a leta 1925. temeljito izpopolnjen. Z zakonom je onemogočeno vsem lastnikom zavarovati svojo živino. Statistični podatki nam kažejo, da število članov stalno narašča. Tako je v teku petih let naraslo število članov od 51.558 v letu 1934. do 157.314 v letošnjem letu. Število živali se je v istem času dvignilo od 104.362 na 310.007. Po službenih podatkih ima Bolgarija skupno okoli 2.8 milijona domačih živali, od tega 2.2 milijona glav sposobnih za zavarovanje. Po tem računu je zavarovanih 14% vseh domačih živali.

Podobno zavarovanje bi bilo treba organizirati tudi pri nas. Saj bi pomenilo pravi blagoslov za kmeta, ki bi potem mnogo manj čutil in laglje prestal udarce raznih nesreč in nezgod, kakršne ga tako rade in tako pogosto obiskujejo.

Naše zlato in Angleži

Kmetje, ki prebivajo ob Dravi, se že od starih časov ukvarjajo z izpiranjem zlata, ki je med peskom v strugi Drave. Zlato iščejo v Dravi od Slovenije do Barča in izpirajo ga na primitivne načine. V strugi Drave je največ zlata od Bartolovca v varaždinskem srezu do virovitiškega sreza na razdaljo kakih 140 km. Za zlato v Dravi so se zanimali že razni tuji podjetniki in v naši javnosti se je že mnogo razpravljalo o modernizaciji izpiranja zlata. Naši »zlatarji«, tako pravijo kmetom, ki iščejo zlato, pa so ostali pri svojih primitivnih pripravah, ker za modernizacijo nimajo potrebnih sredstev. Zdaj se zanimajo za zlato v Dravi neki angleški podjetniki, ki so baje že prosili za koncesijo.

Iz tujine

■ **Kulturna konvencija** (dogovor) je bila nedavno podpisana med Nemčijo in Japonsko, kmalu za tem pa še med Madžarsko in Japonsko.

Kaj se godi po svetu

Štiri velesile

se pripravljajo za novo konferenco. Gre za italijanske zahteve po Tunisu in Džibutiju, o čemer smo že poročali. Nedavno je kazalo, da bo prišlo med Italijo in Francijo zaradi tega do prekinitve diplomatskih stikov in do oboroženega spopada.

Trenutno je vsaj na zunaj napetost nekoliko popustila, vendar Italija nikakor ne odneha od svojih zahtev po delu francoskih kolonij.

† Karel Čapek

Iz Prage nas je tik pred božičem presenčila vest, da je tam nenadoma preminul največji češki sodobni pisatelj Karl Čapek.

Čapek spada v vrsto tistih izbranih genijev, ki govore narodu in ga vodijo iz svoje delovne sobe — in še desetletja po svoji telesni smrti. Napisal je vrsto del, zlasti odrskih, med katerimi je tudi več prevedenih v slovenščino. Omenimo naj samo dva značilna mejnika: »Roboti« (RUR) in »Bela bolezen«, kateri je obe uprizorilo tudi ljubljansko dramsko gledališče; z velikim uspehom zlasti »Belo bolezen«.

Izmed ostalih pri nas zlasti znanih del naj opozorimo zlasti na »Molčanje s T. G. Masarykom«.

Čapek je neomajno verjel v življenje in v pravico češkega naroda do življenja. To so zlasti pokazale njegove izjave v usodnem lanskem septembru. Takrat je bila njegova beseda ne le Čehom, ampak vsem poštenim Slovanom kakor luč v temi.

Grob, ki se je sedaj zgrnil nad tem velikim Čehom, je objel to, kar je bilo na njem telesnega, duhovne vrednote pa, ki jih je K. Čapek ustvarjal in ustvaril, ostanejo trajno last Čehov, Slovanov in vsega kulturnega človeštva.

Ko se klanjamo manom velikega pokojnika, naj nam bo dovoljeno, da izrečemo bratskemu češkemu narodu ob tej izgubi globoko obžalovanje. Kakor pa je Slovence in Čeha že tolikokrat družila skupna bol, tako naj nas oboje ob svežem grobu poveže skupna obljuba, da bomo postali vredni Čapkovega duha!

Nemčija

je v tej velepomembni diplomatski borbi na strani Italije in vsi nemški listi pišejo v prilog italijanskih zahtev.

To je toliko razumljiveje, ker namerava Nemčija v bližnji bodočnosti načeti na odločen način vprašanje o vrnitvi vseh kolonij, ki jih je izgubila v svetovni vojni. Tedaj ji bo italijanska pomoč nujno potrebna. Odtod tudi povezanost osi Rim—Berlin.

Anglija

igra vlogo posredovalca in skuša iz tega vretja in trenja po starem britanskem receptu ublažiti in spraviti s sveta vse spore na — tuj račun. Chamberlain in lord Halifax, ki pojdeta v kratkem v Rim pripravljat pot za sporazum med Italijo in Francijo, se po zadnjih vesteh niti ne bosta oglasila v Parizu. To čudno pojmovanje zavezniške zvestobe seveda kljub vsem diplomatskim pomirjevalnim izjavam silno razburja duhove.

Poljska in Rusija

Zaradi tako zamotanega položaja in zlasti z ozirom na dejstvo, da Francija ne pomeni več tega, kar je pomenila še preteklo spomlad, se je poljsko-francosko prijateljstvo močno ohladilo in bo predvidoma prav kmalu samo še spomin.

Primer Češkoslovaške, nemške zahteve po Ukrajini in več takih svarilnih znamenj narekuje Poljakom temeljito sverembo njihove politike.

Poljska se je pred kratkim jela zopet približevati Rusiji. Nekaj medsebojnih sporov sta obe državi zadnje čase že uredili v obojestransko zadovoljnost. Tako je sovjetska vlada pristala na to, da bo na svoje stroške obnovila poljsko pokopališče v Kijevu, ki je bilo od boljševikov porušeno. Nadalje je sovjetska vlada izpustila vse poljske državljane, ki so se nahajali po sovjetskih ječah, ter jih odpravila na poljsko mejo. Tudi mednarodni brzovlak od Kijeva do Keptovke in zdol Bounova je bil prav tako obnovljen. Odnosaji med obema vladama se torej z dneva v dan izboljšujejo in tudi medsebojna trgovina vidna narašča. Čeprav so v Varšavi in v Moskvi zanikali vesti, da bo Litvinov v kratkem obiskal poljsko vlado v Varšavi in da bo poljska vlada sovjatom predložila nekaj predlogov glede bodočega političnega sodelovanja, se te vesti v poljski prestolici vkljub temu še naprej vzdržujejo in jim mednarodni krogi pripisujejo stvarno vrednost.

Živahno gibanje

diplomatov, ki kakor brzi sli potujejo iz prestolice v prestolico pričajo, da je položaj resen in da pripravlja — vsaj v diplomatskem smislu — nov obraz Evrope. Kako se bo ta izoblikoval, je danes še nemogoče povedati. Vsekakor pa je treba naglasiti, da je poleg Sredozemlja in afriških kolonij ter Ukrajine važna točka v tem metžu tudi Balkan s svojo bogato zalogo surovin, žita in sploh živil, a ne nazaduje s svojo čvrsto rezervo človeških delovnih in bojnih sil. S tega vidika nas morajo tudi zanimati vprašanja mednarodne politike. Z napredkom sodobne tehnike je postal svet vedno ožje povezana celota, iz katere se ne more nihče izločiti.

V Španiji

se bijejo zopet srditi boji. Velesile so si prizadevale, da bi izposlovale za božične praznike, oziroma novo leto, premirje. Mesto tega je general Franco pričel veliko ofenzivo. Republikanske čete pa so južno od Leride prišle v protinapad. Na desnem krilu nacionalistov operirajo tri močne divizije. Republikanska vojska je dobila nalog, da jih z bočnim napadom od juga odseka od ostale nacionalistične vojske in zajame. Nacionalisti pa so severozapadno od Balaguera udarili na Cubels, ki je poleg Granadelle najvažnejši cestni vozni na tem področju. Če bi jim uspelo zavzeti to cestno križišče, bi zelo otežili zveze med Barcelono ter republikansko vojsko, ki operira v Pirenejih.

Po nacionalističnih informacijah se je Maročanom že snoči posrečilo prodreti prav do Cubelsa in zavzeti njegove prve hiše. Iz Barcelone poročajo, da nacionalistom ni niti včeraj niti danes uspel noben napad in niso predrli glavne

republikanske obrambne črte. Cubels je po teh informacijah še vedno nekaj kilometrov daleč od fronte.

Na Kitajskem

sta v toku dve struji. Ena pod vodstvom Vančingveja zahteva mirovna pogajanja z Japonci, druga pod vodstvom maršala Čangkajska zahteva borbo in predlaga novo ofenzivo. Vangčingvej zahteva pristop Kitajske k protikomunističnemu bloku in si od tega obeta obilo ugodnosti za domovino.

Čangkajske bo pa najbrž začel ofenzivo in postavil proti japonski vojski 6 milijonov Kitajcev, torej armado, kakršne še ne pomni zgodovina. Kam se bo v tej silni borbi nagnila zmaga, je vprašanje. So pa ljudje, ki z vso resnostjo pričakujejo, da se bo usoda Evrope odločila na — Daljnem vzhodu.

Kaj pravijo?

Zanimivo razpravlja »Delavska politika« o konzumu in konzumentih. V dotičnem članku med drugim pravilno izvaja takole:

»Gospodarstvo se mora vršiti po smotrenem redu, to je, producirati in pridelovati se mora po dejanski potrebi na eni strani, na drugi strani pa mora biti tudi poraba ali konzum po potrebi, to je konzumenti morajo imeti možnost, da si nabavijo stvari, ki jih potrebujejo. Dve načeli sta torej današnjemu gospodarstvu bistvene važnosti: produkcija in pridelovanje je prvo, drugo pa možnost konzuma. Če imamo ta dva pogoja, se lahko izdeluje in prideluje blago, ki ga konzumenti porabljajo sproti in gospodarstvo izdeluje in prideluje dalje. V takem gospodarstvu se razvija promet z blagom med producentom in konzumentom živahno, kar pomeni procvit gospodarstva. Produkcija gre dobro in ljudje žive dobro.«

Celjska »Nova doba« vprašuje v uvodniku noveletne številke takole:

»Kdaj bo že vendar napočil čas, ko se bomo Slovani zavedli svojih dosedanjih napak in spoznali, da je edinole v slogi naša moč in slovanška bodočnost?! Kdaj se bo zbudil naš pravljčni kralj Matjaž

Strnimo svoje vrste, pripravljajmo se za ta boj, da nas čas ne najde zopet nepripravljeni! Naš kralj Matjaž, nesmrtni genij mučenika in heroja Viteškega kralja Aleksandra I., ki je vodil svoje junake od zmage do zmage in nas končno privedel iz suženjstva v zlato svobodo, živi v naših sreih in nas kot glas vesti opominja k slogi s svojo oporoko: »Čuvajte mi Jugoslavijo!« Poslušajmo njegov glas, izpolnjujmo njegovo oporoko in čakajmo pripravljene trenutka, ko nas njegov nesmrtni genij povede k novim zmagam in novim uspehom!

O vlogi in pomenu samouprav misli »Trgovski list« takole:

»Zunanji dogodki pa itak skrbje, da vsi Jugoslovani vedno bolj uvidevajo, kako more vsak narod ohraniti svojo nacionalno individualnost le pod zaščito močne Jugoslavije. Ni se zato treba bati, da bi mogle samouprave dati razmaha sredobežnim silam, temveč bodo nasprotno samouprave šele dale naši skupnosti pravi smisel in poudarek. S samoupravami je za vedno krepko utrjen naš položaj na zunaj.

S samoupravami pa bo tudi šele dana podlaga za mogočen dvig našega življenja na znotraj.«

O nemškem pritisku na vzhod piše zadnji »Trgovski list« takole:

»Nemčija zadnje leto ne skriva namena, da išče velikih bližnjih uspehov v načrtu za ustanovitev samostojne Ukrajine. Podkarpatska Rusija je ostala še Češko-Slovaški izrečno na zahtevo Nemčije, ki zdaj na tem ozemlju ustvarja in goji gibanje mladih Ukrajincev. Istočasno se je razvil podobno gibanje v sosedni romunski Bukovini. Podkarpatska Rusija in Bukovina naj bi

tvorile jedro te nove države. Da se Romunija zaveda tega položaja, dokazuje že dejstvo, da je bil zviti transilvanski politik Vajda Voevod poslan za dalj časa v Berlin. Nemčiji ni bila všeč odločna politika kralja Karla nasproti Železni gardi. Naloga Vajda Voevode je, zgladiti to nasprotje. Značilna pa je govornica, ki kroži v Severni Madžarski, v Podkarpatski Rusiji in v zapadni Romuniji, da bo posledica sedanjega položaja nekakšen delovni sporazum med vladami Sovjetske Rusije, Poljske, Romunije in Madžarske, kar zlasti glede zadnje preseneča in se ne ve, iz kakšne propagande je ta novica nastala.

Na jugu od tega ognjišča pa leži Bolgarska, ki je pod nemškim vplivom začela misliti tudi na dinamičnejšo politiko glede teritorialnih zahtev. Vlada Kiosevanova pa je bila odločno zmerna v tem pogledu, kar je ugodno vplivalo na vso vzhodno Evropo. Zanimivo znamenje je bil članek v večerniku »Mir«, ki ga je napisal polkovnik Filip Skolonkov.

»Slovenska beseda« pravi v uvodniku božične številke med drugim tudi tole:

»Ponavljala se bo tedaj zgodovina: Kakor je svoj čas vitez izrabljajl neoroženega kmeta, plenil potnika in trgovca, a se pri tem imenoval plemenitnika, ki ga morajo rediti drugi, tako vidimo tudi danes, da o ravnopravnosti med narodi ni govora. So narodi, ki so menda rojeni le za trpljenje, — glej Inde, Kitajce, zamorske rodove —, in narode, ki si lastijo gospodarstvo sveta. Včasih je bila to samo bela rasa, danes ima ta že konkurenta v Japoncih, a v beli rasi sami se dele narodi v privilegirane in neprivilgirane.«

Važnejša radio predavanja

od 8. do 15. januarja 1939.

Nedelja, dne 8. januarja. 17.00: Kreditne zadruge in varčnost na kmetih.

Ponedeljek, dne 9. januarja. 18.00: Mladeničem in mladenkam na pot. — 18.40: Iz slovenske glasbene zgodovine.

Torek, dne 10. januarja. 11.00: Januar doma in v prirodi. — 18.40: Odnos svetega do dobrega.

Sreda, dne 11. januarja. 18.40: Zgodovina gradov na Štajerskem. — 19.50: Prirodopisni kotiček.

Petek, dne 13. januarja. 11.00: Gorjanci. — 18.00: Koristi zaprek, ki se nam stavijo v življenju. — 19.50: O naših izseljencih.

Sobota, dne 14. januarja. 18.40: Socialni razvoj Zagorja. — 20.00: O zunanji politiki.

Kmetiska mladina

Celje

Celjsko okrožje kmet, fantov in deklet je imelo v preteklem tednu govorniški tečaj, ki je uspel v splošno zadovoljstvo. Že delj časa je naše okrožje čutilo potrebo, da mladina potrebuje dobrih govornikov, ki bodo prišli naravnost od pluga in motike, da bi se na ta način povečala možnost razširjenja kmet, mladinske ideje. Zavedamo se, da je dober govornik, zlasti takšen, ki je podkovan z dobro idejo, vladar sveta; govornica beseda je še vedno najmočnejša.

Zelo uspešno so predavali na tečaju tov. Kronovšek, Podjavoršek in Nemec, ki so svoje bogate izkušnje v nazorni obliki podali vsem udeležencem tečaja. Uspeh je bil viden ob zaključku pri praktičnih vajah.

Krepko vstajamo.

Tajnik.

Sv. Planina

Naše Društvo kmet, fantov in deklet je pridilo 27. dec. dobro uspelo igro iz kmetkega

življenja, ki nam sicer denarno ni v celoti pomagala, ker je hud mrz prepredil obisk številnim gostom. Vkljub vsemu pa smo s prireditvijo zadovoljni in bomo igro še ponovili.

28. dec. smo poslali zvezi naš minimalni delovni program in upamo, da ga bo zveza v polnem obsegu potrdila. Res, da naš načrt ni takšen, kakor bi ga sami želeli, vendar upamo, da bomo šli od dela do dela k končni zmagi.

Toni

Očeslavci

Tudi mi prleki tukaj blizu Gornje Radgone nismo zadnji v kmetko-mladinskem pokretu. Pridno zbiramo člane in članice, da ustanovimo novo krepko postojanko, ki bi nam naj vžgala pravo luč prosvete. Dosedaj imamo vpisanih 41 tovarišev in tovarišic, zbog česar upamo, da naše delo ne bo zastoj.

Janko Mlinarič.

Sv. Jurij ob Ščavnici

Mi se že delj časa nismo oglasili, vendar moramo takoj povedati, da še živimo in da mislimo v tem letu krepko pljuniti v roke. Naš tam uraški zbor pridno vadi in marljivo Tone Markovič zašluzi vsako pohvalo. Dosedaj so tumburaši predelali že 46 komadov in bodo z delom še nadaljevali. O delovnem programu za prihodnje leto bomo v kratkem poročali.

Iz Zveze

Pozivam vsa društva, da nemudoma predložijo zvezi svoje minimalne načrte v smislu sklepa obč. zbora Zveze kmet, fantov in deklet v Celju. Red in disciplina je polovico uspeha. Torej ne pozabite

Tajnik

Voščila

Skoraj v dolžnost si štejemo, da ob vsakih večjih praznikih in posebno k novemu letu voščimo prijateljem pa tudi zmernejšim nasprotnikom, in če smo dobri, tudi sovražnikom vesele praznike pa srečno in veselo novo leto.

Lahko rečemo, da se na stotisočkrat ali milijonkrat želi vse najlepše, najboljše v novem letu, seveda z resnično željo, mnogokrat pa tudi s človeku prirojeno zavistnostjo in škodoželjnostjo napram boljše stoječemu sočloveku.

Zamislimo si pri tej priliki tudi, da je po-prej obstojal in delal na polju ali kot lovec hodil za plenom človek, kakor je obstojala oblast, pa naj bo to v posvetnem ali drugačnem smislu.

Ravno zato moramo pa tudi nasledniku delovnega človeka, t. j. kmetu in delavcu voščiti odkrito in res z željo srečno novo leto. Seveda pa je mnogo premalo, suhoparno, že v tradiciji izrečeno voščilo: Ni dovolj milijonkrat izrečeno voščilo, ni dovolj želja po boljšem, za vse to mora biti delo — delo za srečno in veselo novo leto, delo za boljšo bodočnost ljudstva — naroda.

In to delo naj ne obstoja v frazah in besedah, izrečenih in neštetokrat napisanih. Mnogo se govori, mnogo piše, vendar si ob vsakoletnem zaključku leta zopet voščimo in s staro formalnostjo stopimo v novo leto z željo, da bi bilo res bolje, da bi ga srečneje prestali kakor smo preteklega, in ob koncu, da bi si zopet voščili srečnega in veselega novega.

Smo v času, ko smo ravno zaključili čas, v katerem se je obljubljalo na vse pretege, kaj vse se bo naredilo in koliko boljše bo za ljudstvo, če se izreče zaupanje gotovi smeri službi gosposki. Najlepše voščilo vsemu ljudstvu, da celo lahko rečemo narodu, če bi te obljube vsaj deloma postale dejstva. Prepričani bomo vsi, da ne samo želijo, nego dejansko delajo za boljše, za srečnejše nastopajoče leto. Vsa voščila pa naj bodo še tako lepo izgovorjena ali napisana in sporočena ali izročena ljudstvu, so pa samo pobožne želje. Želje mogoče tistih, kateri bi lahko mnogo naredili, pa ni v njihovem delu skrb za boljše življenje tudi tistih, kateri so jim še malo prej dali zaupanje, nego jim zadostuje,

da z velikim, mastno napisanim voščilom želijo veselo, srečno in blagoslovljeno novo leto in pri tej želji naj tudi ostane in s to željo naj bodo vsi zadovoljni.

Skrajni čas pa je že, da končamo z obljubami in željami, pa da tudi vsi po svoji moči delamo za dobro in za srečnejše novo leto, pa bodimo prepričani, da bo marsikatera solza trpečega človeka prihranjena in marsikatera bridka ura, če ne dan, prikrajsana v novem letu.

Torej stran s samo željo, zato pa na delo!

Mlatič

To je največji in najgorši zločin

Gospod Jože Gostinčar, bivši minister za socialno politiko iz Vižmarjev pod Šmarno goro, je lopnil s cepom pretečeni teden, pomislite, po samem (bog nas ga varuj) satanu.

Gospod Gostinčar je zapisal, kar mu tudi jaz z vsemi štirimi potrdim, tole neovrgljivo pa tudi žalostno resnico:

»Prvi kuhar laži je bil sam črn hudič. S to čorbo je ogoljufal najprej Evo. Ta gospa Eva te skrivnosti ni ohranila zase, ampak jo je na način klepetulj oddala najprej svojemu možu Adamu. Seveda je Adam podlegel Evi in nesreča je bila tu. Oba sta okusila prepovedan sad in padla v nesrečo. Če se vprašamo, zakaj so oča hudič izmislili laž, odgovor ni težek. Možic je dobro vedel, da z resnico ne bo nikogar mogel ogoljufati in pridobiti zase. Samo eno sredstvo si je izbral: laž. Laž ima dvoje glavnih in vidnih lastnosti. Prvič pokaže resnico v umazani in sumljivi obliki, drugič pa sebe zavije v najlepšo obleko resnice in se napudra z goljufijo. Kaj je sposobna narediti laž, nam priča primer Judeža Iškarijota. Bil je Gospodov apostol in spremljevalec. Ker ni bil pošten in je bil nagnjen k požrešnosti, so ga za trideset srebrnikov kupili sovražniki Kristusovi, da je postal izdajalec svojega učenika, in sicer z lažnivim poljubom. To je največji in najgorši zločin, kar jih pozna človeštvo.

Kaj pravite?

Ko sem se vračal te dni s cepom na rami z dolenskih hribov, sem mislil ves čas na umrlega zvestega prijatelja, ki smo ga pred par dnevi pokopali.

Tajne Daljnega vzhoda

Iz Evrope peljejo na Tiho morje štiri različna pota: morska pot skozi Suez in Singapur, ki je najdaljša in traja 3 tedne; morska in kopna pot čez Atlantski ocean in Severno Ameriko, ki traja 12 do 13 dni; končno pa zračna pot v Singapur, Malajsko otočje in Indokino, ki traja 8 do 9 dni.

Ako ne bi bilo ovir s carinami, potnimi listi in vojaškimi ozirji, ako bi poleg tega na potu skozi Rusijo, Sibirijo in Mandžurijo vlaki vozili z brzino evropskih brzovlakov, bi lahko v 8 dneh prispeli iz Berlina v Peking. Že sedaj je prikladnejše pošiljati pošto iz Japonske ali iz Pekinga s transsibirsko železnico kakor pa z letalom.

Tiho morje je obkroženo z Azijo, Ameriko, Sundskim arhipelagom in z Avstralijo.

Ni si mogoče misliti večjega nasprotstva kakor je rumeni človek iz najbolj oddaljene Azije in beli človek daljnega ameriškega zapada. Z obeh strani Tihoga oceana stoji drug proti drugemu Budova in Konfucijeva svetišča ter holivudske kinematografske delavnice. Na eni strani najmodernejša, najbolj spremenljiva, najbolj zmehanizirana in najbolj površna izmed vseh civilizacij bele rase, ameriška civilizacija. Na drugi strani najstarejša, najodpornejša in najnepopustljivejša vseh civilizacij rumenega plemena, namreč kitajska civilizacija. Na eni

Iznenadilo me pa je, ko se pridružim neki družbi, da se pogovor nanaša ravno na tega umrlega tovariša, katerega jaz kakor mnogi drugi, tudi nasprotniki, čislajo, poznajo ga pa kvečjemu kot mlatiča in zvestega orača za srečnejšo bodočnost malega človeka, kmeta in delavca. In kaj se menijo ti ljudje, kaj sodijo o umrlem? Med dolgim pogovorom pade seveda najlepši primer umetno napravljene mržnje. Niso mu očitali slabega dejanja, nego so mu dali ime: »Umrli je najstarejši maček.« Seveda se on ni pisal »Maček« kakor častitljivi voditelj hrvatskega naroda, nego dali so mu priimek tistega mačka, ki lovi miši in podgane.

Zakonska neprizetnost

Pred božičnimi prazniki, za praznike in po praznikih se je med našim milim slovenskim narodom mnogo bralo, razpravljalo o pijančevanju in mlatenju, še več pa o deveti božji zapovedi, ki pravi »Ne želi...«. Med drugim sem celo jaz na lastne oči bral v nekem časopisu prigodo, ki je sicer popolnoma sodobna, vendar jo jaz kot poštenjak v zakonskem življenju ne privoščim samemu ciganu Miši Brajdiču, kaj šele prijatelju Janezu, ki sva tolikokrat skupaj pri Francki eden za drugim vasovala. Hudobni časopisi so zaradi te malenkosti ogoljufali ubogega Janeza, ki je drugače popolnoma nedolžen ko višnje-gorski polž, takole:

»Mlad posestnik Janez z Gorenjskega, ki se je šele nedavno poročil z dekletom iz sosednje fare, ki pa je poprej služila v mestu, je po praznikih doživel hudo razočaranje. Že večkrat kmalu po poroki je prejela njegova Franca nekaj pisem, ki mu jih je skrivala. Po praznikih pa se je odločila in dejala možu, da mora po opravkih v mesto. Mož ji ni preveč branil, sklenil pa je zasledovati jo. V mestu ji je sledil in videl, da ji je nekje pri trimostju prišel naproti čedno oblečen gizdalin in jo odpeljal v gostilno, kjer sta kramljala pri kuhanem jeruzalemu ves dopoldan. Janez je med tem sedel v sosedni sobi in slišal marsikatero ljubeznivo besedico, kakršne ne pri svoji ženi ni bil navajen. Dolgo si je jezen grizel žablje, ko pa se mu je zdelo, da sta postala že preveč intimna, je nenadoma vstal in planil kakor bik v sosedno, precej temno sobo, kjer se je po volovje zakadil v zaljubljenca. Preden si ju je utegnil dobro ogledati, je že pričel deliti batine na desno in levo, dokler ni krik in vik privabil moža postave, ki je šele ustavil

pobesnelega Janeza. Tedaj pa je Janez tudi debelo pogledal, kajti pred njim je stala čisto druga ženska, ki ni bila niti malo podobna njegovi Franci. Poprej tako bojeviti Janez je kar onemel in celo mirno prenesel krepko bunko v nos, ki mu jo je primazal vpricho moža postave preje tako krotki dozdevni zapeljivec njegove Francke.

Iz naših krajev

× V Mariboru je zaradi kratkega stika izbruhnil požar v Hutterjevi tekstilni tovarni. Ogenj je povzročil kakih 100 tisoč din škode. Gašenje je bilo otežkočeno, ker je zaradi ostrega mraza voda v ceveh sproti zmrzovala. Po treh urah napora se je gasilec posrečilo ogenj omejiti in končno tudi zadušiti.

× V Stari vasi pri Križevih je 30letnega najemnika Franca Nendla med vožnjo s kolesom zadela kap. Omahnil je s kolesom vred na cesto, kjer so ga ljudje našli še živega in ga takoj prepeljali domov, kjer mu pa poklicani zdravnik ni mogel rešiti življenja. Nendl je živel le še nekaj ur, nakar je izdihnil in zapustil v žalosti ženo in tri nepreskrbljene otročiče.

× V Kranju je v tovarni lovskih nabojev nastala eksplozija. Eksploziralo je 2000 kapsljev, pri čemer je 25letnemu puškarju Marjanu Šmajsku desno nogo odtrgalo, levo pa zlomilo. Podrobnosti o vzrokih in poteku nesreče bo skušala ugotoviti preiskava.

× V Litiji je v samomorilnem namenu izpila večjo količino lizola 18letna služkinja Draga G. V zadnjem trenutku so jo prepeljali v bolnico in tako oteli življenje.

× V občini Grad pri Čakovcu so na veleposestvu Ferdinanda Hartnerja priredili velik lov, pri katerem je sodelovalo 12 lovecev z 80 gonjači. V enem dnevu so ustrelili 270 zajcev, 102 fazana, 50 kuncev, 3 sloke, 5 lisic in 2 srni.

Ko prelistate KmetSKI list, dajte ga lepo v žep in pokažite ga sosedu. Opozorite ga na važnejše članke, ki so pisani v duhu kmetškega pokreta. Ne bo vam treba tega ponoviti trikrat, pa boste imeli pridobljenega novega naročnika za prihodnje leto.

strani Zedinjene države, materialno najbogatejša in najbolj oskrbljena velesila na svetu; na drugi strani pa najštevilnejši narod na zemlji, kitajski narod, ki šteje kakih 450 milijonov duš.

Na jugu dele Tiho morje od Indijskega oceana Kitajska, Malajsko otočje in Sundski otoki. Ti kraji majo najlepše rastlinstvo. Hkratu živi po teh predelih neprosvetljena rasa, ki je bržkone pod vplivom mohamedanstva brezbržna in pasivna, ki pa je kljub temu bila nekoč gospodarica ene najbolj razsežnih držav in je širila svojo civilizacijo okrog vseh orientalskih morij. Stari Japonci so najbrže prišli iz Malajske oblasti; odtod izvira njih tip, ki se znatno razlikuje od mongolskih Kitajcev. Poleg tega pa ima Malajsko n Sundsko otočje največje rezerve surovin, ki so deloma še neizkoriščane, deloma pa sploh še neodkrite. Odtod — natanko povedano z Bornea — izvira petrolej Rojal Dača. Samo z Malajskega otočja pokupijo Zedinjene države letno za več kakor 10 milijard dolarjev kavčuka. Iz razkošnega Sundskega otočja zajema stara Nizozemska svoj ponos in razkošje. Indokina, ki se razprostira takoj v bližini in nam je še vedno malo znana, je dragulj francoskih kolonij.

Tem predelom posvečajo Japonci in Nemci, bivši lastniki dela Nove Guineje, vso svojo pozornost, ko iščejo surovin. Na teh otokih, na jugu Sumatre, se nahaja eno najstarejših in najbolj divjih človeških selišč, na jugu Jave, tega zemeljskega raja, ki so ga izgradili Holanci,

leži prekrasni otočič Bali. Še dalje na jugu, že dokaj daleč od ekvatorja, delita dva britanska dominiona, Avstralija in Nova Zelandija, Tih ocean od romantičnih južnih morij.

Dve veliki morski poti spajata po malajski morski ožini tihomorski svet s trgovino Indijskega oceana. Ta morska ožina je bila nekoč gnezdo najbolj nevarnih morskih razbojnikov, sedaj pa jo krasí najbogatejša azijska tranzitna luka, Singapur, kjer je nameščena najmočnejša angleška eskadra. V Port-Dosonu ima sedež avstralska eskadra. Obe pristanišči stojita na strazi v vohu v Indijski ocean, cesarski ocean, britanski ocean v najglobljem pomenu te besede. Kajti dokler Italijani niso zavzeli Abesinije, nobena sila razen Velike Britanije ni imela tam pomorskega oporišča.

Pred Singapurom, pred Kitajsko in reko Kantona, ima Anglija važno trdnjavo Hong Kong, poleg utrdb pa neosvojljivo blagajno, v katero se steka ogroženo kitajsko blago.

Tako torej sedanjega posestnega stanja med nesrečnim Šanghajem in Avstralijo ne vzdržujejo Kitajci in Malajci, čeprav po številu pomenijo četrtno našega človeštva, ampak dejansko Angleži, ki se opirajo na sporazum s Holanci na Javi in s Francozi v Indokini.

Proti komu ga vzdržujejo? Proti dvema velikima silama, ki se pripravata zaradi Severne Kitajske, namreč proti Japonski in Rusiji.

(Dalje prihodnjic.)

× »Totege listae« novoletna številka (21.) je že izšla v povečanem obsegu in nakladi. Z žgočo satiro biča gnulobo naših dni in se smeje napakam vsakdanjosti. Kdor hoče tudi v najbolj oblačnih dneh biti deležen sonca, ki ga prinaša smeh, naj čita »Toli list«. Naroča se pri upravi »Totege listae«, Maribor, Cvetlična 12, posamezne številke pa dobite v vseh trafikah.

× Rejec malih živali, glasilo Zveze društev rejcev malih živali, Ljubljana, Karunova ul. 10, prinaša v svoji novoletni številki sledeče zanimivo gradivo: V šesto leto — Kužne bolezni naše Vzorec za rodovnik — Koliko časa se splača rediti kokoš jajčarico — Mondenski golob — Reja kuncev — Francoski srebrec — Pri kanarčkih je pomlad — Naše gospodinje — Koza Brina in njen rod — Društveno delo Društvene vesti — Drobiž — Po tujem svetu — Književnost — Kotiček za male rejce — Posve-tovalnica — Tržne cene — Vsak mesec ena — Za smeh in kratek čas — itd.

× V Ptaju je k trdkji Rajnhard prinesel neki kmet iz okolice v prodajo šest kokoši, kate-re so tehtale 12 in pol kg. Ker trdkja plačuje kg perutnine po 8 din, bi kmet prejel 100. Pri tehtnici sprejme vsak prodajalec bon, katerega mu trdkja vnovčji pri blagajni. Prebrisanec pa je brz pomnožil vse na bonu napisane številke z 10, tako da je pri blagajni dobil izplačanih na ponarejeni bon 1000 din. Ko so pozneje ugotovili goljufijo, so zadevo takoj javili oblastvu, ki je krivca izsledilo.

× Hranilnici in posojilnici v Češnjici pri Ze-leznikih je dovoljen odlog plačil za 6 let, počenši od 9. aprila 1937.

× V Ljubljano so med božičnimi prazniki pripeljali orožniki vlomilca Jožefa Anžurja, ki je doma iz Zadobrove pri Ljubljani. Ujeli so ga v Nemčiji, kamor je pobegnil, ko so mu pri nas postala tla prevročja. V Nemčiji je živel pod izmišljenim imenom, vendar so ga nemške obla-sti prijele in ga izročile našim oblastem. Anžur ima na vesti kakih 20 večjih vlovov in ropov.

× V Hodošu sta se brata Dragotin in Peter Rendek že nekaj let sovražila zaradi svoje ma-tere Anke. Ne eden ne drugi ni hotel sprejeti svoje matere v hišo. Pretepala sta jo in podila od sebe, tako da je nesrečna starka morala spat v hlevu. Kmetje so zaradi tega začeli prezirati brata Rendeka in so se ju izogibali. Na sveti večer je Dragotin zapazil svojo mater, kako je spala na tleh v hlevu. Namesto da bi se je usmilit, je starko pognal na dvorišče in jo poslal k svojemu bratu Petru. Matere pa tudi Peter ni hotel sprejeti. Oba brata sta prišla na dvorišče. Dragotin je prvi zgrabil za svojo lovsko puško in ustrelil Petra. Strel je zadel in je Peter čez nekaj časa umrl. Dragotina so orožniki aretirali in izročili sodišču.

× Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani je sklenila oprostiti vezav vse vloge do 2000 din, za vloge do 5000 din izplačuje 15 %, za vloge do 10.000 din pa 10 %. Za izplačevanje je odločilno stanje vlog dne 1. marca 1935. Hranilnica bo poleg tega tudi izplačala obresti za drugo polovico l. 1938. Tako bo posojilnica po-stopoma izvedla oprostitev vezav vse stare vloge in prešla v normalno poslovanje.

× Blizu Krke je med vožnjo na postajo Stič-na izginila iz avta prevoznika Vehovec poštna vreča, ki jo je oddala žužemberška pošta. V vreči je bilo 13.500 din gotovine in več priporočenih pisem. G. Vehovec je takoj prijavil dogodek oblastem, ki skušajo sedaj ugotoviti, kam je izgi-nila vreča.

× V Spodnji Kostrivnici se je 17letni kro-jaški pomočnik Janez Kokol ponoči vračal domov. Med potjo se je vlegel v sneg in zaspal. Ko so drugo jutro mladeniča našli, je imel roke in noge zmrznjene. — Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

× V Varaždinskih Toplicah si je na sveti dan na grozen način vzel življenje 62letni gostilničar in posestnik Ivan Dugački. Pred štirimi meseci ga je zadela kap, od tistega časa je bil precej zmešan. Na sveti dan, ko so vsi drugi domači šli v cerkev, je vzel velik nož in si raz-rezal trebuh tako, da so izstopila čreva. Ko so se domači vrnili, so našli v sobi gostilničarja v

mlaki krvi. Hitro so ga prepeljali v varaždin-sko bolnišnico, kjer so ga takoj operirali, vendar je zaradi prevelike izgube krvi umrl.

× Med Rakekom in Planino se je na sveti večer smrtno ponesrečil železniški zavirač To-mož Bošnar iz Zgornje Šiške. Padel je po ne-srečnem naključju pod kolesje tovornega vla-ka, ki ga je do smrti razmesarilo. Rajni zapušča ženo in dva nepreskrbljena otroka.

× Blizu Sremske Mitrovice je v nekem gozdu 75letni starček Mijat Karajko stražil drva in se pred mrakom zaradi mraza zatekel v zapuščeno pastirsko koč. Iz nevoščljivosti so pastirji kočo zažgali, starček pa je seveda zgorel v njej.

× Pes rešil lovce. Pri Vukovaru se je ho-tela skupina lovcev prepeljati čez Donavo. Ko so bili že blizu druge strani, se je čoln prevrnil. Tri lovce je rešil lovski pes in jih privedel na breg, eden je pa utonil.

Iv. Nemeec:

Sandžak do Plevlja

Znana je pripovedka o »zguljenem dete-tu«, ki ga je našel neki vodeničar ponoči na mokrem obdelanem platnu.

Vodeničar Jovo je spotoma popil nekaj fra-keljnov slivovice in se pozno v noči vrnil v vo-denicu, ker je še imel nekoliko vreč meljave. Še preden stopi v vodenico, začuje neke otroške glasove, ki so prihajali naravnost iz njegovega lesenega mlina. Nekaj časa obstane, glas joka-jočega otroka pa ni hotel utihniti.

Odakle meni dete, godrnja Jovo in z nekim čudnim občutkom prestopi prag. Tri, štirikrat je zakresal gobo, ki pa vkljub vsemu trudu ni zanelila plamena. Tiha mračna noč in enako-merno javkanje otroka je Jovo navdalo z grozo, da so mu živci skoraj popolnoma odpovedali. Končno vendar. Mala leščerba je zagorela in vrgla svetlobo na otroško prikazen, ki se je zvi-jala v umazanih cunjah na zmočenem domačem platnu.

Šta ču sad! — je spreletelo Jovo. Šta ču ja sa tobom pobogu brate, kud da te metnem.

Z nerodnimi rokami je junaški Jovo dvignil dete in v svoji trdni veri zaključil, da je njegov najdenec star okoli enega leta.

Zenska je! Da Bog dá — kakve su mu oči! Kakvo li je ovo čudo. E, brate moj, star sam ja čiča, ali nešto ovakvog nijesam vidio Ne raz-umem se ja na ovakve džavolije — ali brate — kakve li oči kod ovog deteta.

Jovo je strmel v nežen, s eunjami ovit otroški obrazek, občudoval temnorjave velike oči s črnimi obrvmi. Punčice so se svetlikale v ne-kem srebrnatem modrilu, da je Jovo moral umakniti pogled.

Kakvo li mu je ime in kud ču s njim, se je vrtelo Jovi po glavi in ga nerodno položil v njegov brlog. Dete je nemilo zakričalo, da je Jovi kar sapo zaprlo; vrtel se je iz kota v kot in šinila mu je rešilna misel.

Na opštino ču ja njega. Nači će se valjda ženska, koja ga je odbacila.

Haaj! — je zaevililo dete, da je Jovo kar skočil iz bajte v vodenico. V tej zmedi pa se je spomnil, da je morda dete lačno in hitro skočil k bakraču, kjer je grel kozje mleko! —

A šta ču sad? —

Kako da ga naranim, iz bakrača ne može da pije.

Toda Jovo ni zapustila pamet. Hitro je od-trgal kos platna, napravil cucli podobno obliko, ga pomočil v mleko in ga dal otroku v usta. Dete je močno stisnilo cic, v veliko zadovoljstvo Jovini mojstrovini, ki je skozi platno počasi nalival kozjega mleka. Sicer je kozja tekočina tekla tudi mimo otrokovih ust, vendar je kmalu po obilni večerji dete zaspalo.

Jova pa to noč ni zatisnil očesa. Skrb mu je padla okrog vratu kakor vrv obešencu. Pozabil je na mleto, na platno, na svojo drobnico, prvo kar je zjutraj imel pred očmi, je bilo dete! Vso noč mi spal, vendar ni prinesel zaključka, kaj naj stori z otrokom.

Jes, toda ču i da uradim. Opština nek odgo-vara za sirotinjo, se je odločil in hotel dvigniti še sladko spečega otroka. Toda Jovine odločnosti je bilo kmalu konec. Dete se je zbudilo, nasmeh-nilo in ga pogledalo z rjavoplavim srebrnatim pogledom, Jovo je bil premagan!

Nežno je jel božati drobno ličice s svojo okorno tacio, ki je bila res skoraj taci podobna; dete se je sladko smehljalo in — čudo nevidže-no, šta to bi!

Ata! — je zaslišal Jovo in mehko mu je postalo pri srcu. Njegova široka usta so se raz-tegnila v mesecu podoben smeh, migal je z ušesi in jel klicati dete:

Daro! — Daro, ti češ biti moje dete! —

Naslonil je svoja kosmata lica na otroški obrazek in Dara se ga ni ustrašila, ampak celo pobožala s svojo drobno ročico.

Tako je postal tiste temne noči Jovo skrbnik in oče...

(Dalje.)

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

reg. zadr. z neom. zavezo v Ljubljani, Tyrševa cesta 18

Nove vloge

vsak čas razpoložljive obrestuje po 4%

Za vse vloge nudi popolno varnost. — Otvarja tekoče račune in izvršuje vse denarne posle. — Vlagajte svoje prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod!

vloge proti odpovedi po 5%

VSAK STAR NAROČNIK, ki pridobi za prihodnje leto „Kmetškemu listu“ vsaj osem novih naročnikov, bo deležen lepe nagrade!

Najsveti za hišo in dom

Najbolj preprosta je riževa juha, vendar tudi to napraviš okusnejšo, ako zmečkaš korenje, ki si ga kuhala v juhi, in ga z nekoliko smetane ali mleka zamešaš v juho.

V postnem času bo večkrat na vrsti fižolova juha. Beli fižol namoči že večer poprej. Zjutraj potem odlij vodo in prilij toliko sveže, da bo stala tri prste nad fižolom. To potlej kuhaj tako, da vre najmanj dve uri. Ko je fižol mehak, preflači vse skupaj skozi sito. Ako je pregosto, razredči z vodo, z juho ali s posnetim mlekom. Nato prevri, osoli, popopraj, primešaj za pol jajca presnega masla in daj na mizo z ocvrtimi krušnimi rezanci ali pa s kockami.

*

Mastne madeže spraviš iz usnjenih rokavic, ako jih močno drgneš s svežo kruhovo sredico, ki madeže nekako vsrka, ako niso preveč zastareli in že posušeni. Enako odpraviš madeže iz vseh drugih usnjenih predmetov.

*

Ševijot je težko očistiti. Poskusi morda takole: Najprej ga dobro skrtaj, nato pa položi nanj v kavo namočeno cunjico in ga zlikaj. Ševijot bo kakor nov. Velja pa to navodilo samo za blago temne barve.

Slinavka in parkljevka

Po zadnjem uradnem seznamu živalskih kužnih boleznih je razširjena v Sloveniji slinavka, oziroma parkljevka še v teh krajih:

Okraj Brežice: Osredok občina Podsreda. — Okraj Črnomelj: Vrhovci obč. Adlešiči; Gradac Krasinc, Prilozje obč. Gradac; Križevska vas, Metlika obč. Metlika (mesto); Železniki obč. Metlika (okolica); Krvavčji vrh obč. Semič; Preloka, Sečje selo, Učahovci, Vinica, Vukovci, Zilje, Žunici obč. Vinica. — Okraj Kamnik: Dešenj-Ušenišče obč. Moravče. — Okraj Slov. Konjice: Slov. Konjice obč. Slov. Konjice. — Okraj Krško: Črnceča vas obč. Kostanjevica. — Okraj Lendava: Beltinci, Dokležovje, Ižakovci obč. Beltinci; Gor. Bistrica obč. Črensovci; Gor. Lakoš obč. Gaberje; Dol. Lendava obč. Lendava; Melinci, Odranci obč. Odranci. — Okraj Litija: Vernek obč. Litija, Gornji vrh obč. Primskovo; Stična obč. Stična; Podgaberje obč. Vel. Gaber. — Okraj Ljubljana: Dobrunje obč. Dobrunje; Sp. Blato, Gatina obč. Grosuplje; D. M. v Polju, Studence, Slape obč. Polje; Škofljica obč. Šmarje; Lesno brdo, Vrhnika obč. Vrhnika. — Okraj Ljutomer: Črnci, Zepovci obč. Apače; Cocu, Ljutomer, Mola obč. Ljutomer. — Okraj M. Sobota: Radovci obč. Grad; Gor. Slaveča obč. Kuzma; Rakičan obč. M. Sobota; Mačkoveci, Prosečka vas, Salamenci, obč. Pečarovci; Sadina obč. Rogaševci. — Okraj Novo mesto: Biška vas, Jelše obč. Mirna peč; Dol. Težka voda obč. Smihel-Stopiče; Pljuska obč. Trebnje; Muhobran, Vel. Loka obč. Vel. Loka. — Okraj Ptuj: Gomila, Jastrebeci obč. Kog; Središče ob Dravi obč. ista; Sv. Lovrenc na Dravskem polju obč. ista; Zerovinci občina Svetinje. — Okraj Radovljica: Jesenice obč. ista. — Okraj Šmarje pri Jelšah: Imeno obč.

Podčetrtek; Sedlarjevo obč. Polje ob Sotli; Gričice, Kačji dol obč. Sv. Peter na Medvedjem Selu; Senovica, Sv. Tomaž obč. Šmarje pri Jelšah; Škofljica obč. Zibika. — Okraj Ljubljana, mesto: Poljana, Štepanja vas obč. Ljubljana, mesto. — Okraj Maribor, mesto: Maribor, mestna klavnica.

Živinski sejmi

Na zadnjem živinskem sejmu v Mariboru je dosegla živina povprečno tele cene:

Volj od 4:50 do 6:50, mlada živina od 3:50 do 6, krave od 2:75 do 5:50, teleta do 9 din za 1 kg žive teže.

Dogon je bil srednji, kupčija pa razmeroma živahna.

Ker po nekaterih krajih Slovenije še vedno ni do kraja zatrta slinavka in parkljevka, je promet z živino precej oviran, kar se čuti zlasti pri sejskem prometu.

Sejmi

9. januarja: v Krki (Vidmu), Zirovnici, Središču, Novi cerkvi, Šmarju pri Jelšah.
10. januarja: v Metliki, Kamniku, Ormožu, Mariboru, Dolnji Lendavi.
11. januarja: v Celju, Ptuju, Trbovljah, Planini (okr. Šmarje pri Jelšah).
12. januarja: v Turnišču.
13. januarja: v Mariboru.
14. januarja: v Podčetrtku v Veračah, Brežicah, Celju, Trbovljah, Marija Gradcu (Laško), v Laškem.

Kadar pridete v Ljubljano, se zglasite v občeznani manufakturni veletrgovini

R. MIKLAUC „Pri Škofu“

LINGARJEVA ULICA — PRED SKOFIJO

kjer boste našli veliko izbiro blaga za moške in damske obleke po izredno ugodnih cenah

Ne pozabite: R. MIKLAUC, Ljubljana

Kmetški hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1

Telefon št. 28-47

Rač. pošt. hran. št. 14.257

Brzjavljivi: Kmetškim domom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

NOVE VLOGE
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

**TISKARNA
MERKUR**

LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

EKONOM

r. z. z. o. z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7
(v lastni hiši) Telefon interurban 25-06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlavske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žindre, nitrofoskala, apnenega dušika, žilskega solitra itd.), cements in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne Illovac, Karlovac, za vse vrste zidne in strešne opeke.